

Avrupa, ABD-Çin Çatışmasının Ortasında Mikroçiplerde Tek Başına Hareket Edecek

Laurens Cerulus & Jakob Hanke Vela

“Avrupa, yeni Soğuk Savaş'ın bir parçası olmak istemiyor ve içeri çekilmekten kaçınmak için kendi çip şampiyonlarını arıyor.”

Avrupa, ABD ve Çin arasında mikroçipler üzerinden giderek artan siyasi bir hesaplaşmanın ortasında kaldı ve ateş hattından çıkmak için çaba sarf ediyor.

Avrupa, uçak ve araba yapımında ağır sıklet olsa da üst düzey üretim için hayati öneme sahip çipler söz konusu olduğunda bir golyan balığı. Avrupa, dünya çip endüstrisinin sadece yaklaşık %10'unu oluşturuyor ve Kıta arz şokları için kötü hazırlanmış. Geçtiğimiz birkaç hafta içerisinde, Brüksel, Paris ve Berlin'deki po-

litikaclar ve iş insanları, yarı iletken endüstrisindeki tedarik kesintilerinin, önemli otomobil endüstrisindeki üretimi ne denli hızlı azalttığını görünce gafil avlandılar.

Avrupa için bu kırılganlık hesabı ekonomik olduğu kadar politiktir ve Avrupa'nın, Amerika'nın üst düzey çip üreticilerine bağımlılığını açığa çıkartır.

ABD, birinci sınıf yarı iletken ürünlerin tedarikini Huawei gibi Çinli firmalara çoktan kısıtladı, Avrupalı şirketler arasında Washington'un ABD'nin önemli çip teknolojisini Çin'den uzak tutmak için ne kadar ileri gidebileceği konusunda korkulara yol açtı. Çin ile ticaret yapan ve orada imalat yapan

AB şirketleri için başlıca endişe bu mücadelede istemeden dâhil olmak ve ihracat kontrolleriyle yeri doldurulamayacak ABD yarı iletken tedarikinin dışında kalmaktır.

Geçtiğimiz haftalarda, araba sektörünün çip tedarikine ayrı bir şok ise özellikle Asya'nın yarı iletken üreticilerinin talebe yetişmemesi ile, Avrupa'nın yabancı oyunculara bağımlılığı konusundaki endişeyi arttırdı.

Bu çip kıtlığı Volkswagen'in, dünyanın en büyük otomobil fabrikalarından biri olan Wolfsburg'daki, genel merkezinde kesintiye neden oldu. Bu ayrıca Avrupa'da Fabrikalarda da hissediliyor ve araba imalatçısı CEO'lar problemin, bu yılın ilk yarısında da devam etmesini bekliyor.

VW cuma günü yaptığı açıklamada, "Otomotiv pazarlarının hızlı toparlanmasından kaynaklanan yarı iletken tedarik darboğazı, çeşitli üreticiler için küresel araç üretiminde önemli kesintilere sebebiyet veriyor" dedi.

Koronavirüs salgınında, otomobil pazarı değer çökerek arz sıkışıklığı yaratırken, yarı iletken üreticileri kazançlı tüketicilerin taleplerini tatmin etmek için yarışıyor.

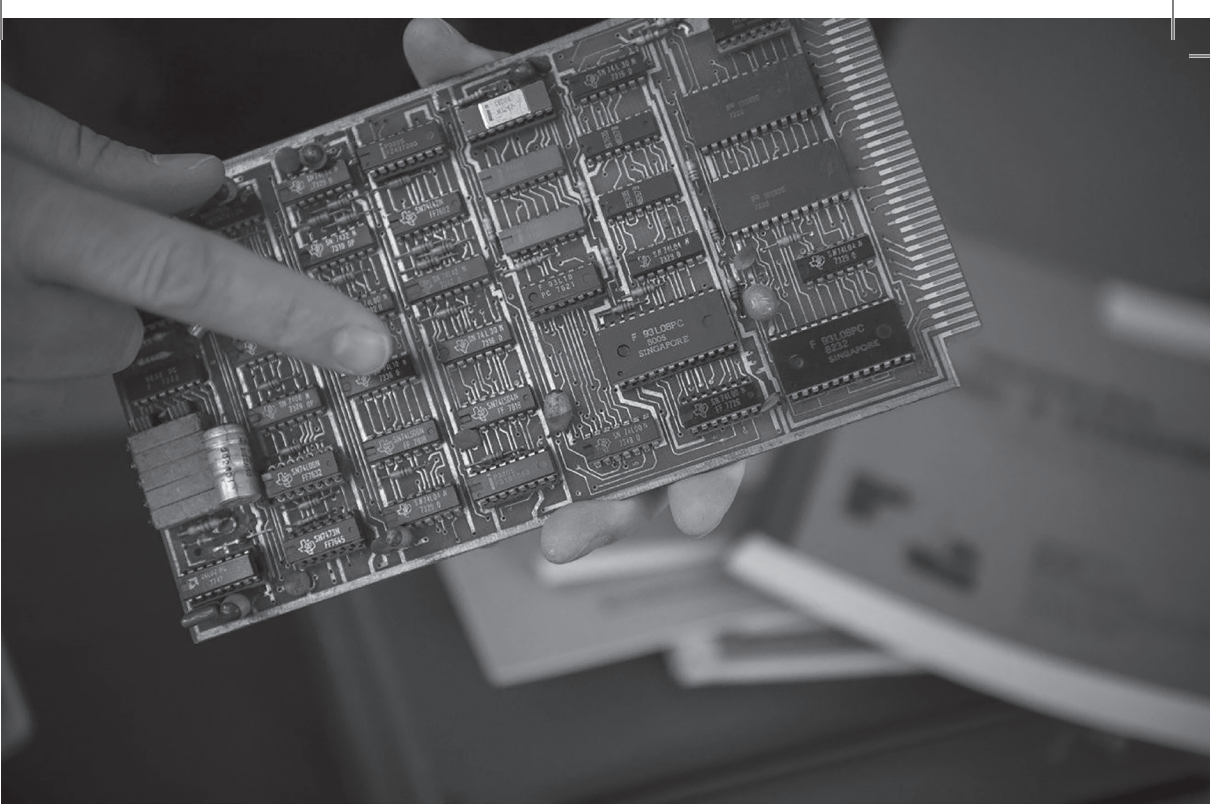
Bu hafta, Avrupalı politika yapımcılar çip kıtlığını temel bir stratejik endişe olarak tanımladılar ve bununla başa çıkma planları sundular.

AB'nin İç Pazardan Sorumlu Üyesi Thierry Breton, bu hafta gazetecilere; "Şu anda ABD ile Çin arasında devam eden bir oyun var... ve gittikçe zorlaşmaya devam edecek gibi gözüküyor" dedi. "Biz, Avrupa'da, bu yeni jeostratejik satranç oyununda tüm rolümüzü oynamaya niyetliyiz."

Breton, "Açıkça söylüyorum, gelecek yıllarda yarı iletkenler alanında, jeopolitik olanlar da dâhil olmak üzere sonuçları olacak belli sayıda gerginlik göreceğiz." dedi ve ekledi; "Aslında, bunu zaten görebiliriz... Biz bunu özellikle bugün bu bileşenlerin eksikliği çeken büyük Çin şirketlerinde görüyoruz, bu yüzden saf olmayalım."

Breton'un yanı sıra konuşan Fransa Ekonomi Bakanı Bruno Le Maire, Avrupa için, "Endüstri gücü olmak istiyor. Teknoloji söz konusu olduğunda, biz bağımsız bir Kıta olmak istiyoruz." dedi. Avrupa'nın yabancı tedarikçilere bağımlılığı konusunda "Aşırı ve kabul edilemez. Bizi savunmasız kılıyor. Günümüzde bizim üretim zincirlerimizi zayıflatıyor çünkü on binlerce araba elektronik bileşen eksikliğinden dolayı üretilmiyor.

Salı günü, Almanya ve Fransa "ilgili yerlerde stratejik bağımlılıkları azaltmak" için "ilk önlem grubu" isimli bir makale yayınladılar. Bu, Berlin'den ortak bir Avrupa endüstriyel projesi oluşturmak için daha önceki desteği ve Avrupa Komisyonu'nun yarı iletken endüstrisine para akıtmak için

şirketler ve hükümetlerden oluşan bir "ittifak" başlatmaya yönelik diplomatik çabalarını takip ediyor. Alman teknoloji lobisi Bitkom, üyelerinin yabancı tedarikçilere aşırı bağımlı olduklarından ve daha fazla dijital egemenlik için evrensel olarak desteklenen girişimlerden korktuklarını söyledi. Perşembe günü açıklanan 1,100 orta ve büyük şirketin katıldığı ankete göre, yüzde 94'ü Almanya'nın, AB'nin Çin ve ABD ile aynı seviyede olmasını ısrarla istiyor.

Hatta, Komisyon'un ileri teknolojiye dayalı çipler için öncülük eden bir firma kurma hayali bile var, ancak endüstri yetkilileri bu fikri şüphecilik ile karşılıyorlar.

Mikroçiplerin Dışında

Çip tedarik zinciri geçen yıl bir fırtınaya girdi.

Trump yönetimi altında, Washington'daki Çin şahinleri, çip sektörünü Çin'in yükselişindeki zayıf noktası olarak tanımladı. Pekin, akıllı telefonlar, güneş panelleri, tüketici teknolojisi, yapay zekâ teknolojileri ve daha fazlası gibi teknolojilerdeki rakiplerini alaşağı etme konusundaki başarısını kanıtlamış olsa da, ülke en gelişmiş mikroçipleri üretebilmek için gerekli olan en ileri teknolojilerden bazılarını elde edebilmek ya da kopyalayabilmek için mücadele verdi.

Amerikanlar daha zayıf bir noktaya taşındı. ABD yetkilileri, Mayıs 2020'de Çin'in telekomlar devi Huawei ile iş yapan çip üreticilerine yeni kısıtlamalar getirdi. Aralık ayında ABD'li çip tasarımcılarının Çin'in devlet ait üreticisi SMIC ile iş yapmalarını yasakladı.

Bu tedbirler koronavirüs salgınının karışıklığa sürüklediği bir dünyada gerçekleşti. Araba satışları düşerken, bilgisayar ekranları, kulaklıklar, laptoplar ve akıllı telefonlar gibi tüketici ürünlerine yönelik mikroçip talebinin artması araba üreticilerinin çip siparişlerini iptal etmelerine neden oldu .

Fakat Avrupa'nın otomobil fabrikaları kısa sürede kendilerini, üretme kapasitesi olmayan çip kıtlığı içinde buldular.

Şirket, "Volkswagen plaka ve yarı iletken üreticilerinin de ihtiyaçlarımızı bildiğinden emin olmalı." dedi.

Otomobil endüstrisinin endişeleri, salgınının tedarik zincirine anlık etkisinin ötesine uzanıyor. Gelecek yıllarda tüketici elektroniği ve Telekom ürünlerinin patlama yapması bekleniyor ve bu cihazlara güç sağlayan küçük, son teknoloji mikroçipler çip üreticilerinin üretmesi için daha karlı.

Kriz küresel talebe ayak uydurmak için ABD'li çip tasarımcılarına ve Tayvanlı üreticilere bel bağlandığına dikkat çekti.

Breton'un Endüstri ile Çatışması

Daha genel olarak, ABD ve Çin ticaret savaşı yüzünden harabeye dönmüş AB ülkeleri ve Brüksel'deki yetkililer, AB'nin "stratejik özerkliği" , maskeler ve aşılardan lityum pillere kadar geri taşıma konusunda geniş kapsamlı planlar yapıyor.

Artık çip fabrikaları da ayrıca arz sıkıntısından kaynaklanan bu planların bir parçası.

Breton, hem Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, hem de Alman Şansölyesi Angela Merkel'in yerel çip firmalarını destekleyecek ve aynı zamanda Avrupa'da üretim kapasitesini artırmak için kamu parasını aktaracak bir "yarı iletken ittifakı" kurma çalışmasını desteklediklerini söyledi. Çalışmaya dâhil olan yetkililerin daha önce söylediğine göre, ittifak Nisan ayında başlayacak.

Bu ayın başlarında Komisyon tarafından ulusal diplomatlara verilen ve POLITICO tarafından da görülen bir sunumda, yetkililer, salgından sonra ekonomiyi tekrar inşa etmek için Kurtarma ve Dayanıklılık Tesisini finanse edeceklerine söz verdiler. Ayrıca, mikroçipler konusunda kritik teknolojilere ve endüstrilere devlet yardımına izin veren özel bir finansman planı, Önemli bir Avrupa Ortak Çıkarı Projesi kurmak için ulusal başkentlerden destek istedi.

Bu ayın başlarında Önemli bir Avrupa Ortak Çıkarı Projesi, Almanya hükümetinin desteğini kazandı. Almanya Ekonomi Bakanı Peter Altmaier hükümetin plana katılma niyetini duyururken "Konu mikro elektroniğe ve iletişim teknolojilerine geldiğinde, biz Almanya ve Avrupa'nın ithalatta daha egemen ve bağımsız olmasını istiyoruz." dedi.

Avrupa'nın tedarik zincirinin niş kısımlarında bazı liderleri var. Hollandalı çip baskı ekipman üreticisi ASML, dökümhanelerin en yeni nesil mikroçipleri basmasını sağlayan makineler üzerinde küresel bir tekeli elinde tutmaktadır. Ve Hollanda-Amerikan NXP ve Alman Infineon gibi firmalar otomotiv de dahil olmak üzere sektörler için çip tasarımında başı çekiyor.

Fakat Breton'a göre, Avrupa'nın özerkliği, öncü bir fabrikaya sahip olmaya göre de değişecek.

Akıllı telefonlarda ve diğer yüksek teknolojilerde kullanılan küçük çipleri üretme hırsıyla "Bu zincirde özerk olmanın yollarını bulmalıyız," dedi.

Şirketin içindekiler uyarıyor, ama burası Avrupa Komisyon Üyesinin öncü endüstri oyuncularının desteğini kaybedebileceği yer.

Avrupa hükümetleriyle görüşmelere katılan bir endüstri yetkilisi, Breton'un en gelişmiş çip nesillerini üreten bir dökümhane fikrinin "elde edilmesi güç bir hedef" olduğunu söyledi. "Breton'un aklında olanla sektörün finansal intihar etmeden su-

nabileceği şeyler arasındaki uçurum oldukça geniş."

Sektörün uzmanları, Avrupa otomobil endüstrisinin ve diğer kilit sektörlerin en küçük ölçekteki çipler yerine, daha büyük yarı iletkenler üreten bir fabrika kullanabileceğini söylüyor.

Yetkili, "Çeyrek itibarı ile Avrupa hırsı giderek daha da büyüyor. 10 yıllık bir proje olarak başladı, şimdi yüzyılın projesine döndü ve yakında bin yılın projesi olacak." dedi. "Bu sürede biz ilk adımı atmamızı unutmuyoruz."

Orijinal Makale: Europe looks to go it alone on microchips amid US-China clash

<https://www.politico.eu/article/europe-seeks-to-decouple-from-us-china-chip-war/>

Çeviren: Mısra Türemen | EUROPolitika Dergisi Editör Yardımcısı

Photo: While Europe is a heavyweight at making planes and cars, it is a minnow when it comes to the chips that are vital to swaths of high-end manufacturing | Guillaume Souvant/ AFP via Getty Images